

Folkloristik:

Prof. Dr.
Dursun Yıldırım
Armağanı

Pars Yılı
ANKARA 1998

HAL MAHMUT HİKÂYESİ (KADIRLI VARYANTI)

Yard. Doç. Dr. Esmâ ŞİMŞEK*

Azerbaycan sahasında “Gül Mahmud” diye bilinen bu hikâye Çukurova bölgesinde “Han Mahmud”, “Nar Mahmud” ve “Hal Mahmud” isimleriyle geçmektedir. Aynı hikâyeden, Pertev Naili Boratav, “Mirze-ı Mahmud” diye bahsederken, Sivas’ta da “Mahmut ile Nigar” şeklinde bilinmektedir.

“Hal Mahmud” hikâyesi, bir “Aşık Garip”, “Kerem ile Aslı” veya “Tahir ile Zühre” hikâyesine nazaran oldukça dar bir alanda bilinmekte olup, varyantlarının sayısı da sınırlıdır. Tesbit edebildiğimiz kadarıyla bu hikâye; Azerbaycan’da, Kars’da, Sivas’da, Kadırlı’de (Adana) ve Osmaniye’de bilinmektedir. Azerbaycan varyantı, Bakü’de Kril harfleri ile basılmış olan destanlar toplusunda¹ yer almakta olup, aynı hikâye Türkiye’de, Doç. Dr. Ali Berat Alptekin tarafından yayımlanmıştır. Burada, hikâyenin M. Mastov’un el yazmaları arasında tespit edildiği ve aynı metnin Ermenice olarak da yayınlandığı belirtilmektedir². Dr. Doğan Kaya ise tesbit hikâyenin edebildiği dört varyantını (Sivas, Azerbaycan, Osmaniye ve Faruk Rıza Güloğlu) mukayese etmiştir³. Ancak, bu bölgeler arasında, hikâyenin en iyi bilindiği yer olarak Adana’nın Kadırlı ilçesi ile Osmaniye’yi gösterebiliriz. Osmaniye’den; Dr. Doğan Kaya’nın, çalışmasında istifade ettiği varyantın dışında, yüksek lisans talebemiz Nazife Gül Sekni tarafından da, “Hal Mahmud” adıyla aynı hikâye derlenmiştir⁴. Oldukça uzun olan bu hikâye, Sivas varyantına da çok benzemektedir.

Hikâyenin Kadırlı’de de bilindiğini ise daha önceki derleme çalışmalarımızda (1988) öğrenmiştik. İyi bir masal anlatıcısı olan Meliha

* Fırat Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi

¹ *Azerbaycan Mehebbet Destanları*, (Tertib edenler: Memmedhüseyn Tehmasib-Tehmasib Ferzeliev-İsrafil Abbasov-Nüreddin Seyidov).

² Ali Berat Alptekin, “Azerbaycan Halk Hikayesi: 1, Kul Mahmud”, *Türk Dünyası Araştırmaları*, (39), Şubat 1985, s. 53-82.

³ Doğan Kaya, *Mahmut ile Nigâr Hikâyesi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma*, Ankara, 1993.

⁴ Hikâye, 1991 yılının Mart ayında, Dede Kara’dan derlenmiştir. 88 yaşında okur-yazar olan Kara, hikâyeyi yakınlarından dinlemiştir.

Varlı⁵, bu hikâyeyi bildiğini söylemiş fakat, tamamını hatırlayamadığı için anlatmamıştı. Aynı yıllarda, kendisinden masal derlediğimiz İsmail Akgöllü⁶ de bu hikâyeyi bildiğini fakat, tam olarak hatırlayamadığını belirtmişti. Her iki kaynak şahsın da, bu hikâyenin adından bahsetmesi, bölgede bilindiğinin bir işaretiydi. Ancak, Hikâyeyi tam olarak bilen bir anlatıcının bulunmaması bizi bir hayli üzmüştü. Nihayet 1996 yılının Temmuz ayında değerli hocalarım Prof. Dr. Saim Sakaoglu ve Doç. Dr. Ali Berat Alptekin'in Kadirliyi ziyaretleri ve daha sonra hep birlikte Bağdaş Yaylası'na (Âşık Halil Karabulut'un ziyaretine) gitmemiz, bu hikâyeyi de tam olarak derlememize vesile oldu.

Diğer varyantlarına göre biraz kısaltılmış olan bu hikâyeyi bize Sevim Öztürk⁷ anlattı. Öztürk hikâyeyi, iyi bir masal anlatıcısı ve aynı zamanda ağıtçı olan annesi Durdu Açıköz'den öğrenmiş. Aynı hikâyeyi, anlatıcının diğer üç kız kardeşinin de bilmesi, bize bu geleneğin anadan kıza (veya babadan oğula) geçtiğini bir kere daha ispatlamaktadır.

Özellikle manzum kısımların unutulduğu bu hikâyeyi diğer varyantları ile karşılaştırdığımızda, benzer tarafların bulunduğu gibi, büyük farklılıkların da olduğu dikkati çekmektedir. Bu hususları epizotlarına göre incelemek istiyoruz:

(İlk bölümlerde kızıdan /Nigâr'dan/ söz edilmediği için sadece Mahmut'tan bahsedeceğiz.)

1- Kahramanın Ailesi: Üzerinde durduğumuz varyantta, Mahmut'un babası bir köy Ağasıdır. Ağa'nın yanında bir de "sığıtmacı" (çobanı) vardır. (Hikâyenin diğer varyanlarında baba, ya padişaktır ya da beydir.) Ağanın, uzun süre hiç çocuğu olmaz. Bu durum, ailenin üzülmeye, evde büyük bir sesizliğin olmasına yol açar. Onlar bu haldeyken, çobanın evinden her gün neşeli sözler ve kahkaha sesleri duyulur. Padişah, neşelerinin nedenini çobana sorunca, çoban, evlerinde bir altın top olduğunu, her akşam bu altın topu eşi ile karşılıklı birbirlerine atarak eğlendiklerini söylerler. Buradaki altın top, aslında semboliktir ve "çocuk" manasında kullanılmaktadır. Çocukların, bir altın top kadar değerli oldukları, evin neşesini, mutluluğunu onların getirdiği anlatılmak istenmektedir. Ancak, Ağa bunu anlamaz ve gidip gerçek manada bir altın top alarak, hanımı ile karşılıklı olarak birbirlerine

⁵ Esmâ Şimşek, "Kadir'li Bir Masal Anası: Meliha Varlı" *Erciyes*, 19 (221) Mayıs 1996, s. 14-16.

⁶ Adana'nın Kadirli ilçesine bağlı Cıgıcık köyünde ikamet etmekte olan İsmail Akgöllü 85 yaşında olup okuma yazma bilmemektedir.

⁷ Adana'nın Kadir'li ilçesine bağlı Küçükpınar köyünden olan Sevim Öztürk, Kız-Sanat okulu mezunudur. Öztürk 54 yaşında olup şu anda Adana'da terzilik yapmaktadır.

atmaya başlarlar. Fakat, topun değdiği her yer yara bere içinde kalınca, Ağa işin aslını öğrenir. (Buraya kadar anlattığımız kısım, aslında halk arasında, “Altın top efsanesi” adıyla bilinmektedir.)

Hikâyenin Sivas ve Faruk Rıza Güloğlu varyantlarında Padişah (Bey), çocuğu olmadığı için çok üzgündür ve kendisi üzgün olduğu için de herkesin üzülmesini ister. Bu sebeple de ülkede gülmeyi yasaklar⁸ Dikkat edilirse, üzerinde durduğumuz varyantta böyle bir yasak söz konusu değildir. Ağa, sadece, çobanın neşeli olmasının sebebini öğrenir.

2- Kahramanın Doğumu: Hikâyenin bütün varyatlarında kızın (Nigar'ın) doğumundan bahsedilmezken Mahmut'un doğumu, dervişin (Hz. Hızır'ın) verdiği elma neticesinde gerçekleşir. Ancak, üzerinde durduğumuz varyantta bu durum biraz daha farklıdır; Ağa, derdine çare bulmak için yola çıkar. Yolda, “Beyaz sakallı bir dede” ile karşılaşır. Burada, “Hz. Hızır” yerine bu terimin kullanılması manidardır.

“Beyaz sakallı”, “pir” ve “dede” kelimeleri zaten ayrı ayrı düşünüldüğünde aynı mânâyı karşılar. Anlatıcı, belki de farkında olmadan, bu zâtî vurgulamak için, aynı mânâlara gelen bu kelimeleri peşpeşe sıralamıştır.

Hikâyemizde, “Pir dede”, cebinden “kırmızı bir elma” çıkarır ve: “Bunu al oğlum, dörde böl. Bir dilimini sen ye, bir dilimini karın yesin, bir dilimini atına ver, bir diliminide kısırağna. Vakit geldiğinde, kısırağının bir tayı, senin de bir çocuğun olacak,” der.

Bugüne kadar, okuduğumuz birçok halk hikâyesi ve masalda; “Elma yiyerek hamile kalma” motifinin yer aldığı görülmüştür. Ancak, bu elma dörde değil, ikiye bölünmektedir. Burada, elmanın dörde bölünmesi, farklı bir husustur. Diğer hikâyelerde, genellikle kısırağa elmanın kabuğu verilirken, burada elmanın yarısı ona ve ata verilmiştir. Üstelik, kısırağın söz konusu olduğu hikâyeler daha çok kahramanlık hikâyeleridir. Burada kahramanlık konusu işlenmediği halde kahraman ile at aynı günde dünyaya gelmiştir. Türk kültüründe önemli bir yere sahip olan elma, başta çocuk sahibi olmak üzere, evlilikte, ölümden, ömrü uzatmada, çeşitli hastalıkların tedavisinde, kozmatikte, vs. kullanılır⁹. Elmanın çocuk sahibi olmadaki fonksiyonu, destanlarımıza, halk hikâyelerimize, masallarımıza, efsanelerimize, girdiği gibi halk arasında da bir inanış olarak yaşatılmaktadır. Elmanın, bol miktarda “östrojen” maddesini ihva etmesi, tıbben de aynı fikri doğrular

⁸ Doğan Kaya, *a.g.e.*, s. 41, 75.

⁹ Esmâ Şimşek, “Türk Folklor ve Halk Edebiyatında Elma” *Türk Dünyası Araştırmaları*, (105) Aralık 1996.

niteliktedir¹⁰.

Metinde geçen “elma”, kırmızı renktedir. Belirtilen bu renk de tesadüfî olmayıp, tedavi için kullanılan elmanın cinsini işaret etmektedir. Tunceli ve Elazığ’da “Hazar elması” olarak bilinen bu elma, hâlâ bazı kişiler tarafından çocuk sahibi olmak için yenilmektedir¹¹.

Bu hikâyemizde de elmanın önemli bir yere sahip olduğunu göstermekteyiz. Nitekim, müteakip bölümlerde; aşıkların karşılaşmasında ve taşınmasında da elmanın fonksiyonu büyüktür.

3. Kahramana Ad Verimesi: Hikâyemizin bu bölümü, diğer halk hikâyelerinde olduğu gibidir. Sadece dikkatimizi çeken husus, törenin hazırlanması esnasında, yemekler yapıldıktan sonra bir de mevlidin okutulmasıdır. Burada, mevlidin dini bir motif olup, anlatıcı tarafından ilave edilmiş olabilir.

Tören anında “Pir Dede” gelerek, kahramana “Hal Mahmut”, taya da “Bengi Boz” adı verir. (Ata, pirinin isim vermesi de diğer hikâyelere göre farklı bir husustur.)

Bu epizottan sonra, hikâyenin diğer varyantlarında gördüğümüz; “Kahramanın Eğitimi” ve “Bade içmesi” epizotları, üzerinde durduğumuz metinde yer almamaktadır. Bu bölümler, büyük bir ihtimalle, uzun süredir anlatılmadığı için kaynak şahıs tarafından unutulmuştur.

4- Kahramanın Aşık olması: Ata binmeyi çok seven Mahmut, kırlarda dolaşırken, evlerinin bulunduğu yerden bir hayli uzaklaşır ve padişahın sarayının olduğu yere gelir. Burada, çok yorulduğu için, dinlenmek gayesi ile bir su kenarına uzanır. Mahmut, o kadar yakışıklıdır ki, güzelliğinin şavkı padişahın kızının penceresine vurur. Pencereden delikanlıyı gören kız, ilk görüşte buna hemen aşık olur. Genci uyandırmak isteyen kız, eline bir elma alarak, bu elmayı dişleyip dişlerinin yerine de inci gümüş yerleştirerek ona doğru fırlatır.

Mahmut, suya düşen elmayı alır ve:

Elma seni kim dişledi
Sapını gümüşledi

diyerek türkü söyler. Padişahın kızı, bulunduğu pencereden bu türkünün cevabını verir.

Kahramanın doğumunda karşılaştığımız elma, burada da iki gencin tanışmasına vesile olmuştur. Eskiden düğünlerde, gelinin başına veya ge-

¹⁰ Esma Şimşek, a.g.m.

¹¹ Esma Şimşek, a.g.m.

lin tarafından davetlilerin üzerine atılan ve içerisine madeni para sıkıştırılmış olan elma, daha sonra gelin ile damat tarafından bereket ve sadetin sembolü olarak yenirmiş¹². Hikâyemizde ise, elmaya para yerine inci /gümüş/ yerleştirilir ve bu elma iki genci tanıştırır, ilk şiirler bu elma üzerine söylenir. (Sivas varyantında ise, kızın oturduğu evin etrafı elma bahçesidir.)

Elmanın suya yuvarlanması, Mahmut'un bu elmayı sudan alması da bize İmam-ı Azâm'ın başından geçen bir hadiseyi hatırlatmaktadır¹³. Ayrıca, Türklerde "su kültürünü" ve suya verilen önemi de unutmamak gerekir. Güzel ve hayırlı olan bir çok hadise su başında başlar. Burada geçen ırmak ve Mahmut'un ırmağın kenarına uzanması tesadüfü değildir.

(Mahmut ile Nigâr'ın tanışması diğer varyantlarda da hemen hemen aynı şekilde olup, tanışmaya elma vesiledir.)

5- Aşıkların Cezalandırılması: Padişah, Mahmut'un kendi kızına aşık olduğunu duyunca çok kızar ve ceza olarak elini ve ayağını bağlatıp denize atırmak ister. Bu bölümde olağanüstü bir hadise ile karşılaşırız: Denize suçsuz bir kimse atıldığı vakit, deniz iniler! Mahmut'un denize atılacağı gün de deniz inilemeye başlar. Kız, denizin sesini duyunca, babasının suçsuz birini cezalandırdığını anlayıp pencereden bakar ve o kişinin sevdiği genç olduğunu görür. Burada, iki aşık yine karşılıklı şiirler söylerler. Ancak babası, bu duruma çok kızıp kendi kızının da denize atılmasını emreder. Zaten, Mahmut denize atıldıktan sonra, kız da kendisini atmıştır.

Diğer varyantlarda bu durum biraz farklıdır; iki aşık, bir sandığa konulduktan sonra ağzı kapatılarak denize bırakılır. Üzerinde durduğumuz hikâyenin diğer varyantlarından farklı olan bir başka tarafı ise, padişahın yaptığı işe sonradan pişman olup, bölgedeki bütün dalgıçları toplayarak, aşıkları tekrar denizden çıkartmasıdır. Aşıklar denizden çıkarıldığında, birbirlerine yapışık öldükleri görülür.

6- Tekrar Dirilme: Hikâyenin bütün varyantlarında olduğu gibi burada da, ölen aşıklar mucizevi bir şekilde tekrar canlanırlar. Bu durum, üzerinde durduğumuz varyantta "Pir Dede" tarafından gerçekleştirilmiştir. "Pir Dede", denizden birbirine yapışmış olarak çıkarılan gençlerin sırtını elleriyle sıvazladıktan sonra dua eder. Her iki genç de, birbirlerinden ayrılıp canlanırlar. Diğer varyantlarında ise bu işi Karacaoğlan yapmaktadır. Yani, Karacaoğlan'a âşıklılığının dışında "Ermişlik" vasfı verilmiş, o adeta "veli" tipinde bir insan olarak gösterilmiştir.

¹² Esma Şimşek, a.g.m.

¹³ Esma Şimşek, a.g.m.

Karacaoğlan'ın söylediği her dörtlükten sonra, ölenlerden birisi dirilmiştir. Üzerinde durduğumuz varyantta Karacaoğlan'ın yer almaması, büyük bir ihtimalle kaynak şahıs tarafından unutulmuş olmasından ileri gelmektedir.

Manas destanında¹⁴ ve Kerem ile Aslı hikâyesinde¹⁵ de gördüğümüz “Ölüp dirilme” motifinin temelini çok eskilerde, Türkler'in bir inanış sistemi olan Şamanizme kadar götürebiliriz¹⁶.

7- Kahramanların Evlenmesi: Hikâyenin sonunda -diğer varyantlarda da olduğu gibi- kahramanlar birbirine kavuşup evlenirler. Üzerine durduğumuz metinde kahramanlara; yedi gün yedi gece, yedi davul ve yedi düdükle yapılması daha çok masallarda gördüğümüz bir formel şeklidir.

Netice itibariyle -bugün biraz unutulmuş olsa da- “Hal Mahmut” hikâyesi, diğer bölgelere nazaran, Çukurova bölgesinde daha yaygın bir şekilde bilinmektedir. Ayrıca, hikâyenin birçok varyantında Karacaoğlan'ın da yer alması, hikâyenin Karacaoğlan'ın doğduğu yer olarak kabul edilen Güney Anadolu'da ortaya çıkmış bir metin olabileceği ihtimalini göstermektedir. Nitekim, Ali Rıza Yalman (Yalgın)da, bu hikâye için, “Dadaloğlu'nun Hikâyesidir” demektedir¹⁷.

Kanaatimizce, bu hikâye Güney Anadolu Bölgesinde ortaya çıkmış olup, buradan Doğu Anadolu ve Azerbaycan'a yayılmıştır.

METİN

(HAL MAHMUD'UN HİKÂYESİ)

Bir köyde zengin bir köy Ağası varmış. Bir de bunların sığırtmacı, çobanı varmış. Zengin Ağa ile garısı akşamları, hiç çocukları olmadığı için sessiz sedasız otururlarmış. Çobanın evinden ise hergün gülme sesleri, eğlenceler gelirmiş. Padişah merak ediyor, bir gün gelip soruyor:

“Yahu, sizin evde her gün gülmeler duyuluyor. Siz, her zaman böyle neye gülüyorsunuz ?”

Çoban:

“Aşam, bizim bir altın topumuz var. Akşamları, hanım bana atar, ben hanıma atarım. Onun için gülüp oynuyoruz .”

Zengin adam, ikinci gün şehire gitip bir altın top da kendisi alır. Akşam olunca

¹⁴ Bahaeddin Ögel, *Türk Mitolojisi*, 1. C, Ankara, 1989, s. 513-514,518-521.

¹⁵ Ali Duymaz, *Kerem ile Aslı Hikâyesi Üzerinde Mukayeseli Bir Araştırma*, Elazığ, 1992, s. 141-143 (Basılmamış Doktora Tezi).

¹⁶ Abdulkadir İnan, *Tarihte ve Bugün Şamanizm*, Ankara 1986; Zekeriya Karadavut “Kemiklerden Diriltme Motifinin Kaynakları ve Anadolu'daki Varyantların Üzerine”, *Prof. Dr. Saim Sakaoğlu'na 55. Yıl Armağanı*, Kayseri 1994, s. 232 - 237.

¹⁷ Perteve Naili Boratav, *Halk Hikâyeleri ve Halk Hikâyeciliği*, İstanbul 1988, s. 132.

hanımını çağırır:

“Hanım gel, çoban bu topla eğlenirmiş. Gel, biz de eğlenek” diyor.

Ağa, topu hanımına atıyor. Hanımın bağı kırılıyor ! Bu sefer, hanım kendisine atıyor, kendinde bağı kırılıyor! Bunun üzerine toplanan oynamaktan vazgeçiyorlar.

Sabah olunca Ağa, tekrar çobanın yanına gidiyor.

“Oğlum, ben de top aldım. Amma, ben attım hanımın bağı gırıldı, hanım attı, benim bağım gırıldı. Bu nasıl iş ?”

O zaman çobam özür diliyor:

“Ağam, bizim altın top öyle değil. Bizim bir çocuğumuz var, bunu birbirimize atıp güleriz,” der.

(Ağaya, önce, çocuklarının olduğunu açıklamaz. Ağanın çocuğu yok, üzülür diye.)

Ondan sonra Ağa, hanımına diyor ki:

“Hanım, ben yola çıkacağım, bu derdime bir çare bulacağım,”

Ağa, ata binip yola çıkar, bayağı gider... Uzun uzun giderken önüne beyaz sakallı bir Pir Dede rast geliyor. Ağa'nın bu haline acıyor:

“Nereye gidersin oğlum ?” der.

“Dede, şu gadar yıldır (işde kaç yıllık evliyse) bizim çocuğumuz yok. Bu derdime bir çare bulmaya gidiyom,” der.

O anda, o Pir Dede, cebindem gırmızı bir elma çıkarıyor:

“Bunu al oğlum, dörde böl . Bir dilimini sen ye, Bir dilimin karın yesin, bir dilimini atına ver, bir dilimini de kısırağına. Vakit geldiğinde kısırağının bir tayı, senin de bir çocuğun olacak. Amma, ben gelene gadar çocuğuna ad goyma,” der.

Ondan sonra, adam elmayı alıp götürüyor. Dedenin dediği şekilde yapıyorlar. Kısırağın bir tayı, hanımının bir çocuğu oluyor.

Aradan üç-dört sene geçiyor, bu çocuğun hala adı yok (Pir Dede goymayın dedi ya...) Arkadaşları “Adsız” diye çağırırmiş çocuğu . Bundan sonra bir gün (artık çocuğun aklı eriyor ya) babasının yanına gidiyor:

“Baba, niye benim adım yok ? Herkesin bir adı var. Arkadaşlarım beni “Adsız” diye çağırıyor.” diyor.

Ondan sonra babası düşünüyor:

“Bu çocuk haklı, Pir Dede gelmedi, çocuk adsız kaldı,” diyor.

Bir koç kestiriyor, yemek yapıyor, bütün köylüleri çağırıyor, mevlüt okuyor. Çocuğu ortaya getiriyor, isim koymak için. Ağanın arkadaşlarından biri birşey söylüyor; “Yok şu olsun”, “Yok bu olsun” diye.

Hala adında oyalanıyormuş kine, belki dede gelir diye. O anda, daha isme karar verilmeden Pir Dede geliyor. Tabi çocuğun babası bunu tanıyor. Dedeyi karşıyor:

“Buyur Pir Dedem,” diyor.

Pir Dede, çocuğu eline alıyor, dua ediyor:

“Bunun ismi Hal Mahmut, atın adı da Bengiboz” diyor.

(Çocuğun doğduğu gün kısırak da doğmuş.)

Aradan zaman geçiyor çocuk büyüyüp yakışıklı bir delikanlı oluyor. Bu, ata merak sarıyor. Delikanlı, ata binip, kırları, dağları gezermiş.

Ondan sonra bir gün, uzak bir yere gidiyor, orada yoruluyor. Attan inip bir su kenarına yatıyor. Orda, kendi yatarken, orası da padişahın sarayına yakınmış. Padişahın kızı pencereden bakarken oğlanı görür. (Amma, oğlanın güzelliğinden şavkı, pencereye vurmuş, o kadar güzelmiş, kız o zaman görmüş.) Kız, oğlanı görüyor, buna hemen aşık oluyor. Kız, oradan hemen bir elma alıyor. Elmayı böyle dişliyor, dişlerinin yerine de gümüş mü, inci mi neyse ondan otudduruyor, ondan sonra, şimdi elmayı oğlanın göğsüne atıyor. Oğlan uyanıyor ki, yanında bir elma, göğsünden yuvarlanıp suya düşüyor. İnüp, elmayı sudan alıyor. Elmayı eline alınca bakıyor ki, içinde de gümüş var! Buna bir türkü söylüyor:

Elma seni kim dişledi
Sapını gümüşledi
.....

Gız, ordan bakıyor tabii, takip ediyor. Ordan da gız söylüyor:

O elmayı ben dişledim
Sapını gümüşledim.
.....

Hal Mahmut tekrar alıyor. Şimdi karşılıklı söylüyorlar:

Elma geldi tekerlendi
Yedikçe şekerlendi
Hal Mahmut buna fikirlendi.

Ondan sonra gız diyor:

.....
..... (Anlatıcı hatırlayamadı)

Gız gediyor, babasına diyor ki:

“Baba, ırmağın kenarında bir oğlan yatıyor, güzelliğinden şavkı pencereye vuruyor. Bu oğlanı sarayına işçi olarak al,” diyor.

Babası da bu Hal Mahmut’u getittiriyor. Zaten işçisi çokmuş, bunu da sarayına alıyor.

Bundan sonra, gız ile oğlan anlaşılıyorlar, gizli gizli devamlı buluşuyorlarmış. Hal Mahmut, böyle a koşusuna felan gidermiş. Gız da, ağa da buna çok iyi davranırlarmış. Diğer işçiler, bu oğlanı gısganırmiş. Gızın babasının çok kıymetli bir mendili varmış, etrafında altın mı, cevher mi neyise bir şey işliy imiş. Gız, onu alıp Hal Mahmut’a hediye ediyor.

Bir gün gene, koşuya gediıyorlar. Mendil de Hal Mahmut’un cebinde imiş. Atın sırtında koşarken, cebindeki mendili öbür işçiler görüyor. Geli ağanın yanına çıkıyorlar:

“Biz, yıllardır yanında çalışıyok, böyle bir halimizi gördün mü? Bak, Hal Mahmut senin mendilini çalmış.” diyorlar.

Ağa, çağırıyor Hal Mahmut’u, bayağı sıkıştırıyor. Oğlan mecbur galıyor doğruyu söylemeye:

"Biz, gızınla birbirimizi seviyoruz. Bu mendili de gızın bana hediye etti." diyor.

"Sen kim oluyorsun da benim gızımı seviyorsun ? -diyor Ağa- Ceza olarak, şunun elini ayağını bağlayıp denize atın," diyor.

Bütün halk da oraya toplanmış imiş. Gız da yukarıda odasındaymış. Şimdi, deniz inilemeye başlıyor. Gızın yanında da cariyeleri var imiş, bunlara:

"Babam, gene suçsuz birini denize atacak herhalde. Deniz gene inilemeye başladı," diyor.

(Babası Saddam gibi acımasız bir adam imiş. Suçsuz kişileri toplayıp denize attıkça deniz inilemiş.) Şimdi gız diyor ki;

"Açın şu pencereyi de ben babamın yanına gideyim," diyor.

Cariyeler de Hal Mahmut'un atılacağını biliyorlar imiş. Diyorlar ki:

"Aman abla, boşver bakma. Zahar suçlu birisidir. Görünce üzülürsün, sen bakma," diyorlar.

Gız, bunları dinlemiyor, denize bakan başka bir pencereyi açıyor ki, atılan Hal Mahmut ! Pencere açılınca Hal Mahmut da bunu görüyor:

Pencereden mayıl mayıl bakan yar
Od ışkına ciğerimi yakan yar
Ben ölürsem, sen kimlere bakan yar

Gız aynısını tekrarlıyor:

Pencereden mayıl mayıl bakarım yar
Od ışkına ciğerini yakarım yar
Sen ölürsen, ben kendimi atarım yar

diyor.

O zaman Ağa:

"Söyletmen şu köpekleri, hemen atın," diyor.

O arada, Hal Mahmut'u denize atıyorlar. Ondan sonra gız da kendini atıyor. Atınca, ağanın ciğeri yanıyor. (Gız da getti, oğlan da getti) Bu sefer yaptığına pişman oluyor. Ne kadar yüzme bilen dalgıç var ise hepsini çağdırıyor:

"Bunları hemen geri çıkarın," diyor.

Şimdi, iyice bir zaman arıyorlar, sonunda ikisini de denizden çıkarıyorlar. Bakıyorlar ki, gız Hal Mahmut'a sarılmış! Hem de, gızın göğsü Hal Mahmut'a bitişmiş. İkisini de bitişmiş, yapışmış olarak buluyorlar. Bunları, sarayın bahçesine, ortaya getiriyorlar. Millet toplaniyor. Her birisi, bunları nasıl ayırak diye düşünüyor. Çünkü mezara girecekler, ikisi bitişik!

O sırada Pir dede gene geliyor:

"Geri çekilin," diyor biriken kalabalığa.

Eliynen, böyle ikisinin arasını sıvazlayıp dua ediyor. Bunlar birbirlerinden ayrılıp geri gene cana geliyorlar.

Artık, bunlar cana geldikten sonra, padişah da yola geliyor, pişman oluyor. Bunlara yedi gün, yedi gece, yedi davul, yedi düdüknen düğün yaptırıyor. Onlar da muradına eriyor, gızını Hal Mahmut'a veriyor, evlendiriyor. Pir Dede de gene oradan kayboluyor.